

ความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมการเกิดโรคไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ของครูและ ผู้ดูแลเด็กเล็ก ณ ศูนย์เด็กเล็ก ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

กัญติยา รัตนมณี*

รวีวรรณ คำเงิน*

ภาลลีนี แซ่ดีว*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ระดับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตัว และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ของครูและผู้ดูแลเด็กเล็กในจังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างคือครูและผู้ดูแลเด็กเล็ก ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 142 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกัน และควบคุมการ แพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ของครูและผู้ดูแลเด็ก ผลการศึกษาพบว่า ครูและผู้ดูแลเด็กเล็กมีระดับความรู้อยู่ในสูง (mean=12.13, SD=2.03) ด้านเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง (mean = 33.55, SD=4.23) ด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง (mean=60.43, SD=4.10) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติ กับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 พบว่าความรู้ ทักษะไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัว แต่ทัศนคติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยดังกล่าวควรจัดให้มีแนวทางการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการเกิดโรคให้แก่ครูและผู้ดูแลเด็กในศูนย์ เด็กเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำสำคัญ : โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิดเอ เอชวันเอ็นวัน 2009, ครูและผู้ดูแลเด็ก

Knowledge, Attitudes, and Practices on the Prevention and Control of Pandemic Influenza Type A H1N1 2009 Among teachers Child Care Providers in Nurseries located in Surat Thani Province

Kittiya Rattanamanee*

Raviwan Khamngoen*

Papasinee Saetew*

Abstract

The purpose of this study was to examine the level of knowledge, attitudes, and practices on preventing and controlling pandemic influenza type A H1N1 2009 among child care providers in nurseries located in Surat Thani Province and to explore the relationship between knowledge, attitudes and practices to prevent and control against pandemic influenza type A H1N1 2009 of child care providers in nurseries located in Surat Thani Province. A total sample of 142 child care providers in nurseries were recruited using simple random sampling. The data were collected using a structured questionnaire, including general knowledge, attitudes and practices on prevention and control of pandemic influenza type A H1N1 2009 were created by the researcher. Descriptive statistics and correlation analyses were completed.

The study found that child care providers had relatively high levels of knowledge ($M = 12.13$, $SD = 2.03$), the attitude at a moderate level ($M = 33.55$, $SD = 4.23$), the performance at good level ($M = 60.43$, $SD = 4.10$). There was no significant relationship between knowledge and attitudes on prevention and control of pandemic influenza type A H1N1 2009. However, attitude was positively correlated with knowledge.

These findings suggested that the guidelines for the prevention of pandemic influenza type A H1N1 2009 should be used by child care providers in nurseries located in Surat Thani Province.

Keywords : Pandemic Influenza Type A H1N1 2009, teachers Child Care Providers.

บทนำ

โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 เป็นโรคติดต่อที่มีแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว มีรายงานจากองค์การอนามัยโลก พบผู้ติดเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ครั้งแรกในเดือนเมษายน 2552 ที่ประเทศเม็กซิโก และในเดือนมิถุนายน 2552 องค์การอนามัยโลกได้ประกาศยกระดับของการระบาดของโรค (epidemic phase) เป็นระยะที่หก คือระยะที่มีการระบาดใหญ่มากกว่าหนึ่งเขตที่รับผิดชอบขององค์การอนามัยโลก (pandemic phase)⁽¹⁾ ดังนั้นโรคนี้ส่งผลกระทบไม่เพียงแต่สุขภาพของบุคคลและครอบครัวเท่านั้น ยังขยายวงกว้างเป็นปัญหาสุขภาพซึ่งหากไม่สามารถควบคุมได้ อาจส่งผลกระทบต่อโครงสร้างสังคมและภาวะเศรษฐกิจของชุมชน ประเทศชาติ และของโลกในที่สุด จากข้อมูลที่มีอยู่เกี่ยวกับแผนการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 เป็นเพียงข้อมูลเกี่ยวกับแบบแผนการระบาดของโรคในระยะแรก (early epidemic stage) เท่านั้น ด้วยข้อจำกัดด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับแบบแผนของโรคนี้ องค์การอนามัยโลกจึงได้กำหนดแนวทางการเตรียมการเพื่อรับมือกับการระบาดของโรค โดยการเทียบเคียงจากประวัติการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใกล้เคียงกันที่เคยเกิดขึ้นในอดีต นอกจากนี้ยังใช้ข้อมูลจากการศึกษาลักษณะและผลกระทบของโรคในแง่มุมต่างๆ ได้แก่ ผลกระทบทางด้านคลินิก แบบแผนการระบาด (epidemiological pattern) และลักษณะทางไวรัสวิทยา เพื่อคาดการณ์ระดับความรุนแรงและระยะการระบาดของโรคนี้ในภาพรวมของทั้งโลก ขณะเดียวกันก็ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้จากแต่ละประเทศ เพื่อประโยชน์ในการประเมินสถานการณ์ การปรับแผนการเฝ้าระวัง และควบคุมโรคตามรูปแบบของการระบาดที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งองค์การอนามัยโลก⁽¹⁾ ได้แสดงความกังวลใจว่าข้อมูลส่วนใหญ่ที่มีในขณะนี้ เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาวิจัยของประเทศที่พัฒนาแล้ว ในขณะที่ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการ

ระบาดในประเทศที่กำลังพัฒนานั้นยังมีอยู่อย่างจำกัด

ประเทศไทยมีรายงานพบผู้ป่วยรายแรกเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2552 แม้ลักษณะของการระบาดของโรคนี้ในประเทศไทยจะมีความคล้ายคลึงกับประเทศอื่นๆ⁽²⁾ แต่พบว่าแนวโน้มของผู้เสียชีวิตจากจำนวนผู้ที่ได้รับการยืนยันว่าป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเกือบหนึ่งเท่าตัวทุกสัปดาห์ จากข้อมูลสำนักระบาดวิทยาเมื่อ วันที่ 12 กันยายน 2552 พบว่ามี ผู้ป่วยจำนวน 22,477 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 35.51 ต่อแสนประชากร จำนวนผู้เสียชีวิตสะสม 153 ราย และอาจเกิดการระบาดอีกครั้งเป็นระลอกที่ 2 ในช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม 2553⁽³⁾ ข้อมูลในภาพรวมของโลก และของประเทศไทยแสดงว่าผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ โรคหัวใจ เบาหวาน โรคเกี่ยวกับภูมิคุ้มกันโรคต่ำ โรคไต โรคอ้วน และหญิงตั้งครรภ์ โดยคนในกลุ่มดังกล่าวเมื่อป่วยด้วยโรคนี้จะมีอัตราการเสียชีวิตสูง⁽²⁾ ข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข ได้ชี้ให้เห็นว่าสาเหตุของการเสียชีวิตของคนกลุ่มหลังนี้ส่วนใหญ่เกิดจากการได้รับการรักษาช้า⁽⁴⁾ เนื่องจากยาต้านไวรัสโอเซลตามิเวียร์ (Oseltamivir) หรือทามิฟลู (Tamiflu) จะมีผลดีในการรักษาหากผู้ป่วยได้รับยาภายใน 48 ชั่วโมง เพื่อแก้ไขปัญหานี้ภาครัฐได้มีนโยบายกระจายยาต้านไวรัสชนิดนี้ ออกไปยังคลินิกเอกชนทั่วประเทศเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการรักษาได้ทันเวลา เนื่องจากมีรายงานว่าไวรัสชนิดนี้ดื้อยาได้หากใช้ยาไม่ถูกต้อง กระทรวงสาธารณสุขจึงได้จัดเตรียมยาต้านไวรัสซานามิเวียร์ (Zanamivir) เพื่อรับมือกับเชื้อไวรัสที่ดื้อต่อยาโอเซลตามิเวียร์ (Oseltamivir-resistant virus) และถึงแม้ว่าจะสามารถป้องกันการระบาดของโรคนี้ได้โดยการฉีดวัคซีน (Pandemic vaccine) แต่กระบวนการผลิตวัคซีนยังอยู่ในขั้นตอนของการทดสอบวัคซีนในมนุษย์ (Human trials)⁽⁵⁾ เพื่อดูประสิทธิผลและความปลอดภัย ซึ่งประเทศไทยคาดว่าจะได้รับวัคซีนประมาณเดือนธันวาคม 2552 และมกราคม 2553

และวัคซีนที่จัดหาได้มีปริมาณจำกัดไม่สามารถให้บริการแก่ประชากรทุกกลุ่มอายุได้ และด้วยเหตุที่ทุกประเทศล้วนมีความต้องการวัคซีนในปริมาณที่มากพร้อมๆ กัน ซึ่งเกินกว่ากำลังการผลิตของบริษัทฯ ทำให้จำนวนวัคซีนที่แต่ละประเทศซื้อมาได้มีไม่เพียงพอ

จากรายงานทางระบาดวิทยาพบว่าสถานที่ที่มีการระบาดจำนวนมากคือสถาบันการศึกษา⁽⁵⁾ ดังนั้นการส่งเสริมให้ครูและคุณดูแลเด็กเล็ก ณ ศูนย์เด็กเล็กให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีและสามารถดูแลตนเองและเด็กเล็กได้อย่างเหมาะสม จึงเป็นวิธีที่ก่อประโยชน์สูงสุดในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคในขณะนี้ เพราะศูนย์เด็กเล็กประกอบไปด้วยเด็กเล็กจำนวนมาก⁽⁶⁾ จากสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาที่จะเลี้ยงดูบุตรหลานด้วยตนเอง จึงนิยมนำบุตรหลานไปฝากเลี้ยงที่ศูนย์เด็กเล็ก เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าโรงเรียน ดังนั้นศูนย์เด็กเล็กจึงเป็นสถานที่ที่เด็กอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก เมื่อเจ็บป่วยจะแพร่เชื้อโรคสู่เด็กอื่นได้ง่าย เนื่องจากเด็กเล็กมีภูมิคุ้มกันต่ำ จึงมีโอกาสป่วยได้บ่อย โดยเฉพาะโรคติดต่อที่สำคัญและพบบ่อย ได้แก่ โรคติดต่อระบบทางเดินหายใจ และจากการศึกษาเรื่องพฤติกรรมกรรมการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อของผู้ดูแลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ของ รวิวรรณ คำเงิน⁽⁷⁾ พบว่าผู้ดูแลเด็กในศูนย์เด็กเล็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกรรมการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อในระดับปานกลาง หากผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ในการดูแลป้องกันการเกิดไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 เด็กจะได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต เพราะศูนย์เด็กเล็กจะกลายเป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อไปสู่ชุมชนที่น้าเป็นห่วง ทั้งนี้ในการดำเนินการป้องกัน ควบคุมโรคและการส่งเสริมการดูแลตนเองเมื่อเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ นับตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบายและกลยุทธ์ในการรับมือกับการระบาดของโรคนี้ ผู้ให้

บริการด้านสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชนที่เป็นผู้ผลิตบุคลากรด้านสุขภาพและผลิตผลงานวิจัยเพื่อรองรับและให้บริการวิชาการแก่ประชาชนให้พ้นจากภัยของการระบาดของโรค จะต้องเริ่มต้นจากการมีฐานข้อมูล (database) อย่างดีเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคของประชาชน ว่ามีลักษณะอย่างไร จึงจะสามารถดำเนินการแก้ไขได้ตรงประเด็น

ดังนั้นเพื่อเป็นการลดอัตราการสูญเสียต่อการเกิดโรค วิธีการส่งเสริมครูและคุณดูแลเด็กเล็ก ณ ศูนย์เด็กเล็กให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีและสามารถดูแลตนเองและเด็กเล็กได้อย่างเหมาะสม จึงเป็นกลวิธีที่ก่อประโยชน์สูงสุดในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคในขณะนี้

ปัจจุบันศูนย์เด็กเล็กในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีจำนวนมากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จากการสำรวจของสำนักงานท้องถิ่นจังหวัด กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นพบว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีจำนวน 236 ศูนย์ มีครูและคุณดูแลเด็กเล็กจำนวน 400 คน⁽⁸⁾ หากมีข้อมูลพื้นฐานในควบคุมการเกิดโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 จะทำให้สามารถควบคุมโรคดังกล่าวลดความรุนแรงของความสูญเสียได้ ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ของครูและคุณดูแลเด็กเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในการประกอบการตัดสินใจสำหรับผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ทั้งในระดับปฏิบัติการและระดับบริหาร ในการพัฒนาแผนป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และความคิดเห็นของครูและคุณดูแลเด็กเล็ก รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของพยาบาลวิชาชีพเพื่อก่อให้เกิดสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อชนิดนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

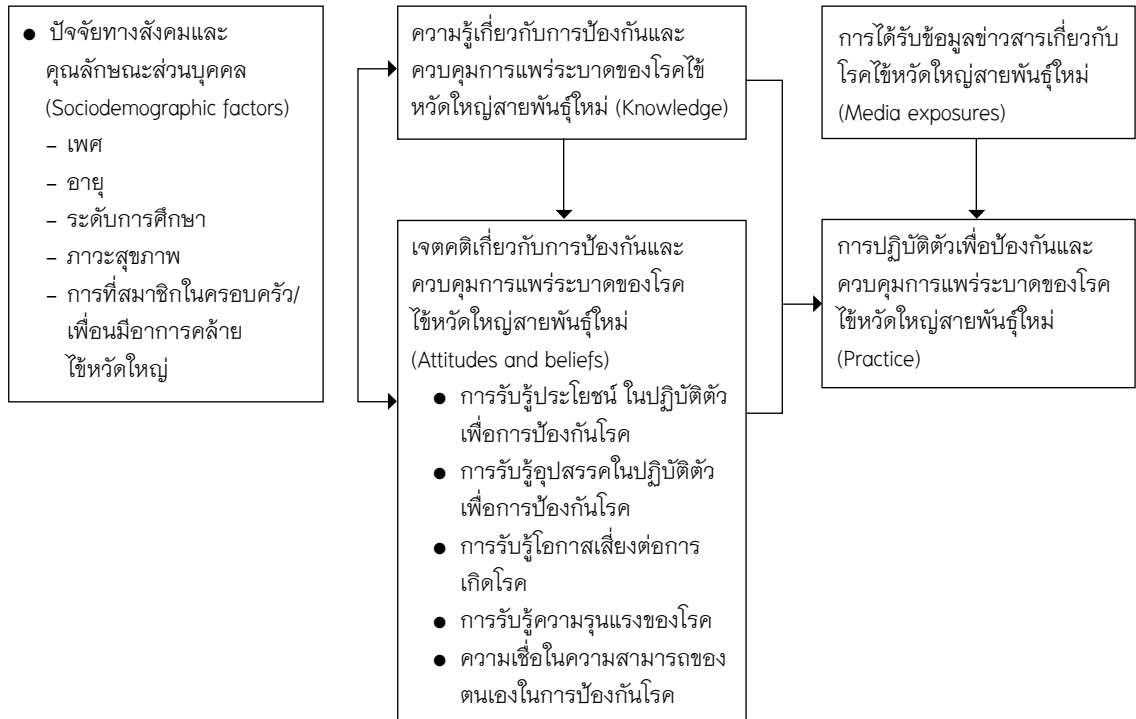
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ของครูและคุณครูผู้ดูแลเด็กเล็กในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาระดับเจตคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ของครูและคุณครูผู้ดูแลเด็กเล็กในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ของคุณครูผู้ดูแลเด็กเล็กในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติกับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ของครูและคุณครูผู้ดูแลเด็กเล็กในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ (health belief model) ของ Rosenstock กล่าวว่าบุคคลจะปฏิบัติพฤติกรรมเพื่อป้องกันหรือดูแลตนเองด้านสุขภาพขึ้นอยู่กับ บุคคลมีความเชื่อว่าตนเองมีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคหรือเกิดอันตรายต่อสุขภาพ (perceived susceptibility) และมีภาวะคุกคามของโรค (perceived threats) และถ้าเกิดเป็นโรคแล้ว ความรุนแรงมีมาก (perceived severity) และเชื่อว่าการมีพฤติกรรมที่ป้องกันโรคนั้นมีประโยชน์ (perceived benefits) ความเชื่อหรือการรับรู้เหล่านี้ต้องมีมากกว่าความคิดที่ว่าสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติ (perceived barriers) จึงทำให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี และสิ่งที่จะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีนั้นมีสิ่งสนับสนุนเช่นการได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้และความสามารถของบุคคล (self-efficacy) ในการปฏิบัติพฤติกรรมที่ส่งเสริมหรือป้องกัน

ดังนั้นการศึกษาถึงความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ของครูและคุณครูผู้ดูแลเด็กเล็กสามารถอธิบายและศึกษาโดยใช้กรอบแนวคิดที่มาจาก Bloom's taxonomy และทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ⁽⁹⁾ เมื่อนำทฤษฎีนี้มาอธิบายพฤติกรรม การดูแลและป้องกันตนเองเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ 2009 ในครูและคุณครูผู้ดูแลเด็ก ระดับมัธยมศึกษา สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าครูและคุณครูผู้ดูแลเด็กเล็กเชื่อและรับรู้ว่ามีโอกาสป่วยเป็นโรคไข้หวัดใหญ่ 2009 (perceived susceptibility) และถ้าเป็นแล้วอาจมีความรุนแรงถึงชีวิต (perceived severity) รวมถึงครูและคุณครูผู้ดูแลเด็กเล็กเชื่อว่าถ้าเขามีพฤติกรรม การดูแลตนเองและป้องกันที่ดีโอกาสการเกิดโรคจะน้อย (perceived benefits) และความเชื่อเหล่านี้จะต้องมากกว่าความเชื่อว่ามีปัญหาอุปสรรคในการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรค เช่น การใส่หน้ากากอนามัยเป็นเรื่องแปลกประหลาดต่อบุคคลอื่นหรือครูและคุณครูผู้ดูแลเด็กเล็กรู้สึกเขินอายถ้าใส่หน้ากากอนามัยขณะออกไปข้างนอก (perceived barriers) ครูและคุณครูผู้ดูแลเด็กเล็ก จะมีพฤติกรรมสุขภาพในการดูแลตนเองและป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ 2009 ที่เหมาะสม นอกจากนี้ในการมีพฤติกรรมเหล่านี้เกิดจากครูและคุณครูผู้ดูแลเด็กเล็ก ได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เช่นจากสื่อต่าง ๆ จากการฝึกอบรมและสอนโดยครู อาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ทางโรงเรียนจัดให้ครูและคุณครูผู้ดูแลเด็กเล็กมองตัวเองว่ามีความสามารถในการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ 2009 กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความรู้มีผลต่อทัศนคติ และการปฏิบัติตัวในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอเอชวันเอ็นวัน 2009 ดังกรอบแนวคิดข้างล่างนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เก็บข้อมูลจากครูและคุณดูแลเด็กเล็กในจังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างได้จากการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan⁽¹⁰⁾ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 คน วิจัยทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 142 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 72.45

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยการทบทวนวรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีทั้งหมด 4 ส่วน ประกอบด้วย

1.1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา รายได้ อายุ จำนวนครู ผู้ดูแลเด็กในศูนย์เด็กเล็ก และสถานที่เสี่ยงต่อการติดโรคใช้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 อาการ

และอาการแสดงของโรคใช้หวัดใหญ่หรือคล้ายใช้หวัดใหญ่

1.2 แบบทดสอบความรู้เรื่องโรคใช้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอเอชวันเอ็นวัน 2009 ประกอบด้วยข้อคำถามความรู้ 14 ข้อ

1.3 แบบสอบถามเจตคติต่อโรคใช้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอเอชวันเอ็นวัน 2009 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ เป็นมาตรวัดแบบ Likert scale ซึ่งแบ่งระดับเจตคติออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่แน่ใจ

1.4 แบบสอบถามการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคใช้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอเอชวันเอ็นวัน 2009 ประกอบด้วยข้อปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคใช้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอเอชวันเอ็นวัน 2009 จำนวน 17 ข้อ

เมื่อคณะผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแล้ว ได้ตรวจสอบความถูกต้องเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามได้เท่ากับ 0.78

2. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยนำโครงการวิจัยเข้าที่ประชุมของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราญราษฎร์ ซึ่งผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย การรวบรวมข้อมูล และระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูล พร้อมเขียนเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Information Sheet) ซึ่งแนสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ให้ผู้ให้ข้อมูลทราบ ผู้ให้ข้อมูลสามารถถอนตัวจากการวิจัยได้ทันทีที่ต้องการโดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ข้อมูลที่ได้จะถูกได้รับการปกปิดและจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมและนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น รวมทั้งจะทำลายข้อมูลทันทีหลังจากได้รายงานวิจัยที่แล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราญราษฎร์ ถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดผ่านไปยังผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดูแลศูนย์เด็กเล็กเพื่อประสานงานไปยังครูและผู้ดูแลเด็กเล็กในพื้นที่และแต่ละศูนย์เด็กเล็ก

3.2 ประสานงานกับครูและผู้ดูแลเด็กเล็กของแต่ละศูนย์เด็กเล็กตามที่ได้กำหนดไว้ในกลุ่มตัวอย่างเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเอง

3.4 นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง พร้อมข้อมูลมาวิเคราะห์ผลการวิจัยตามวิธีทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปหาค่าความถี่ และร้อยละ

3.2 ข้อมูลความรู้ เจตคติ การปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดใช้หาค่าร้อยละ

พื้นที่ใหม่ ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ข้อมูลความรู้เรื่องโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 มีข้อคำถามความรู้ 14 ข้อ ถ้ากลุ่มตัวอย่างตอบถูกได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดได้ 0 คะแนน นำข้อมูลมาหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2.2 ข้อมูลเจตคติต่อโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอเอชวันเอ็นวัน 2009 มีข้อคำถามด้านเจตคติจำนวน 12 ข้อ เป็นมาตรวัดแบบ Likert scale ซึ่งแบ่งระดับเจตคติออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่แน่ใจ ถ้าปฏิบัติได้ถูกต้องจะได้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อรวมคะแนนแล้วจะแบ่งระดับคะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 41.00 – 60.00 หมายถึง มีเจตคติอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 21.00 – 40.00 หมายถึง มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 0.00 – 20.00 หมายถึง มีเจตคติอยู่ในระดับต่ำ

3.2.3 ข้อมูลการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอเอชวันเอ็นวัน 2009 มีข้อคำถามจำนวน 17 ข้อ ถ้าปฏิบัติได้ถูกต้องจะได้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อรวมคะแนนแล้วจะแบ่งระดับคะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 9.00 – 33.66 หมายถึง มีการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 33.67 – 58.33 หมายถึง มีการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 58.34 – 83.00 หมายถึง มีการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอยู่ในระดับดี

3.3 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติและการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดใช้หาค่าร้อยละสายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอเอชวัน เอ็นวัน 2009 โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป

จำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นครูและคุณครูเล็ก จำนวน 142 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 98.6 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.2 และส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 88 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.30 โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 34.37 ปี (S.D. = 6.93) พบว่าสถานที่ที่ครูและคุณครูเล็กไป ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา ที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด-19 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.5 รองลงมาไปโรงพยาบาลคิดเป็นร้อยละ 33.8 ลำดับต่อไปในสถานที่แออัดคิดเป็นร้อยละ 29.6 สถานที่ที่ไปน้อยที่สุดคือไปศูนย์เด็กเล็กคิดเป็นร้อยละ 29.6 ส่วนครูและคุณครูเล็กที่มีโรคประจำตัวคิดเป็นร้อยละ 19

ครูและคุณครูเล็กมีอาการและอาการแสดงของโรคโควิด-19 หรือคล้ายโควิด-19 ใน

รอบ 7 วันที่ผ่านมา อาการที่พบส่วนใหญ่คือปวดศีรษะคิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมามีอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ คิดเป็นร้อยละ 35.2 อาการไอ จาม ร้อยละ 29.6 อาการเจ็บคอและครั่นเนื้อครั่นตัว ร้อยละ 27.5 สำหรับเพื่อนร่วมงานหรือเด็กที่อยู่ในความดูแลของศูนย์เด็กเล็กส่วนใหญ่มีอาการไอ จาม คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมามีอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อคิดเป็นร้อยละ 32.4 ส่วนคนในครอบครัวของครูและคุณครูเล็กอาการที่พบส่วนใหญ่คือมีน้ำมูก คัดจมูกคิดเป็นร้อยละ 57.7 และมีอาการ ไอ จามรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 55.6 นอกจากนี้พบว่าในกลุ่มของครูและคุณครูเล็ก เพื่อนร่วมงานและเด็ก และคนในครอบครัวครูและคุณครูเล็กจะมีอาการปวดศีรษะใกล้เคียงกันคิดเป็นร้อยละ 38, 30.3 และ 33.1 ตามลำดับ

2. ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.5 รองลงมาไปโรงพยาบาลคิดเป็นร้อยละ 33.8 ลำดับต่อไปในสถานที่แออัดคิดเป็นร้อยละ 29.6 สถานที่ที่ไปน้อยที่สุดคือไปศูนย์เด็กเล็กคิดเป็นร้อยละ 29.6 ส่วนครูและคุณครูเล็กที่มีโรคประจำตัวคิดเป็นร้อยละ 19

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.5 รองลงมาไปโรงพยาบาลคิดเป็นร้อยละ 33.8 ลำดับต่อไปในสถานที่แออัดคิดเป็นร้อยละ 29.6 สถานที่ที่ไปน้อยที่สุดคือไปศูนย์เด็กเล็กคิดเป็นร้อยละ 29.6 ส่วนครูและคุณครูเล็กที่มีโรคประจำตัวคิดเป็นร้อยละ 19

ตัวแปร (n = 142)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความรู้ (14 คน)	12.13	2.03
เจตคติ (60 คน)	33.55	4.23
การปฏิบัติ (83 คน)	60.43	4.10

จากตามตารางพบว่า ครูและคุณครูเล็กมีคะแนนความรู้ในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.13 คะแนน (S.D = 2.03) มีคะแนนด้านเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 33.55 คะแนน (S.D = 4.23) ส่วนคะแนนด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 60.43 คะแนน (S.D = 4.10)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติกับการปฏิบัติตัว

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติกับการปฏิบัติตัวเรื่องโรคโควิด-19 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.5 รองลงมาไปโรงพยาบาลคิดเป็นร้อยละ 33.8 ลำดับต่อไปในสถานที่แออัดคิดเป็นร้อยละ 29.6 สถานที่ที่ไปน้อยที่สุดคือไปศูนย์เด็กเล็กคิดเป็นร้อยละ 29.6 ส่วนครูและคุณครูเล็กที่มีโรคประจำตัวคิดเป็นร้อยละ 19

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติกับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009

ตัวแปร	ความรู้	เจตคติ	การปฏิบัติ
ความรู้	-	0.165*	- 0.056
ทัศนคติ	-	-	- 0.096
การปฏิบัติ	- 0.056	-	-

$p < .05$

จากตารางพบว่าความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัว และเจตคติไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัว ส่วนเจตคติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอเอชวัน เอ็นวัน 2009 ($p = 0.049$)

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

เนื่องจากไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 เป็นโรคระบาดที่เกิดขึ้นใหม่ ดังนั้นยังขาดรายงานการศึกษาในการอภิปรายผล จึงอาศัยข้อมูลการศึกษาจากไข้หวัดนก ซึ่งมีการแพร่ระบาดใกล้เคียงกับไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ของครูและคุณดูแลเด็กเล็ก

ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ของครูและคุณดูแลเด็กเล็ก ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของโซมพร จินต์คณาพันธ์ และคณะ⁽¹¹⁾ ที่ได้ทำการศึกษา ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ของกลุ่มประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีพบว่าประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ในระดับ

ค่อนข้างสูง เนื่องมาจากช่วงที่มีการระบาดของโรค รัฐบาลให้ความสำคัญและรณรงค์ในด้านการให้ความรู้ และการปฏิบัติค่อนข้างมาก โดยมีการประชาสัมพันธ์เรื่องไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ทั้งด้านการติดต่อ การป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค ผ่านการออกข่าวผ่านสื่อต่างๆ เช่นหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น ทำให้ครูและคุณดูแลเด็กเล็กเกิดความตระหนักและสนใจ ซึ่งจะเห็นว่าสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอเอชวันเอ็นวัน 2009 ดังนั้นจึงส่งผลให้ครูและคุณดูแลเด็กเล็กส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 อยู่ในระดับสูง รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของศิริวรรณ ภูสุวรรณ⁽¹²⁾ ที่ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกพบว่ากลุ่มผู้นำชุมชนและประชาชนมีความรู้เรื่องไข้หวัดนกอยู่ในระดับดี รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของผ่องพรรณ เสาว์เขียว⁽¹³⁾ ที่ศึกษาความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของคณงานในฟาร์มไก่ จ.เชียงใหม่ ก็พบว่าความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของคนงานในฟาร์มไก่อยู่ในระดับดี

2. เจตคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอเอชวันเอ็นวัน 2009 ของครูและคุณดูแลเด็กเล็ก

ระดับเจตคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกัน

และควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ของครูและผู้ดูแลเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าครูและผู้ดูแลเด็กเล็กมีเจตคติต่อการใส่หน้ากากอนามัย การล้างมือ และการใช้ช้อนกลางอยู่ในระดับค่อนข้างดีคือครูและผู้ดูแลเด็กเล็กส่วนใหญ่ตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องจากการได้รับข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์แนวทางการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคโดยเน้นให้ประชาชนรับประทานอาหารที่ปรุงสุกและร้อน ใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือและใช้ช้อนกลาง เป็นต้น^(1,14) สอดคล้องกับการศึกษาในเรื่องนี้ที่ส่วนใหญ่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีทัศนคติในเชิงบวก^(15,16,17) จากการศึกษาของปราปดา ประภาศิริ⁽¹⁸⁾ เรื่องความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวก่อนและหลังได้ยินเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกจังหวัดนครพนม พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 98 ได้ทราบข่าวเกี่ยวกับไข้หวัดนก และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 88 เชื่อข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันตนเอง และสอดคล้องกับการศึกษาของสุพิทา เย็นโพคา⁽¹⁸⁾ ได้ทำการศึกษาศักยภาพที่ส่งผลถึงพฤติกรรมในการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ของนักเรียนในช่วงชั้นมัธยมปีที่ 1-3 จำนวน 678 คน พบว่า ความตระหนักรู้เกี่ยวกับไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 และแรงจูงใจในการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรค

3. การปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอ เอชวันเอ็นวัน 2009 ของครูและผู้ดูแลเด็กเล็ก

การปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอ เอชวันเอ็นวัน 2009 ของครูและผู้ดูแลเด็กเล็ก พบว่าอยู่ในระดับสูง โดยพบว่าในเรื่องการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ส่วนใหญ่รับประทานทุกมื้อแต่ไม่ทุกวัน ร้อยละ 58.5 ในเรื่องการรับประทานอาหารที่ปรุงสุกและร้อนปฏิบัติตัวไม่ครบทุกวันเป็น

ส่วนใหญ่ร้อยละ 57.7 ในเรื่องการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับการออกกำลังกายอย่างน้อย 30 นาทีโดยส่วนใหญ่ปฏิบัติเกือบทุกวันคิดเป็นร้อยละ 45.8 ในเรื่องการกินน้ำ น้ำผลไม้/ผลไม้ รวมแล้วอย่างน้อย 8-10 แก้วต่อวัน โดยส่วนใหญ่ปฏิบัติเกือบทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 50.7 เรื่องการล้างมือด้วยสบู่หรือน้ำยาล้างมือที่มีแอลกอฮอล์พบว่ายังปฏิบัติตัวไม่ถูกต้องโดยส่วนใหญ่ไม่เคยล้างมือด้วยสบู่หรือน้ำยาล้างมือที่มีแอลกอฮอล์หลังใช้ห้องน้ำคิดเป็นร้อยละ 88.7 ในเรื่องการพักผ่อนพบว่ามีเพียงร้อยละ 0.7 นอนหลับพักผ่อนอย่างน้อย 7 ชั่วโมงต่อวัน มีการระวังและหลีกเลี่ยงการอยู่ใกล้คนที่ไอจาม หรือเป็นหวัด โดยพยายามระวังแต่ไม่ได้ตระหนักที่หลีกเลี่ยงหรือยืนห่าง ร้อยละ 59.9 ครูและผู้ดูแลเด็กเล็ก มีการระวังและหลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสกับจมูก ปาก ตาโดยพยายามระวังแต่ไม่ได้ตระหนักที่หลีกเลี่ยงการสัมผัส ร้อยละ 61.3 ครูและผู้ดูแลเด็กเล็ก กินวิตามินซีทุกวันคิดเป็นร้อยละ 62.7 ส่วนในเรื่องการกินผักและผลไม้และน้ำผลไม้ที่มีวิตามินซี ส่วนใหญ่กินน้อยกว่า 3 วันต่อสัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 46.5 ครูและผู้ดูแลเด็กมีอากาศใดอาการหนึ่งหรือทุกอาการดังต่อไปนี้หรือไม่ คือมี ไข้ ไอ เจ็บคอ น้ำมูกไหล จาม ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย หรือมีอาการเป็นหวัด หรือคล้ายไข้หวัดใหญ่ พบว่ามีอาการดังกล่าวเป็นส่วนน้อย คิดเป็นร้อยละ 39.4 และเมื่อครูและผู้ดูแลเด็กเล็กมีอาการดังกล่าว ส่วนใหญ่จะปฏิบัติโดย ไปพบแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 26.7 การนอนพักผ่อนมาก ๆ คิดเป็นร้อยละ 21.1 ดื่มน้ำผลไม้มาก ๆ คิดเป็นร้อยละ 19.7 การใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาเป็นวิธีที่เลือกปฏิบัติน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 7.7 ในด้านการปฏิบัติในครอบครัวเรื่องการเตรียมหน้ากากอนามัยให้คนในครอบครัวพบว่า มีความพร้อมในการเตรียมหน้ากากอนามัย คิดเป็นร้อยละ 66.2 และพบว่าที่บ้านของครูและผู้ดูแลเด็กได้มีการเตรียมสบู่ไว้ล้างมือเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 78.2 และพบว่าส่วนใหญ่ครูและผู้ดูแลเด็กได้มีการเตรียมสบู่และบริเวณที่ล้างมือที่ศูนย์เด็กเล็กอย่างเพียงพอคิดเป็นร้อยละ 86.6

ในด้านการปฏิบัติตัวของครูและผู้ดูแลเด็กเล็ก มีกิจกรรมเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อของไข้หวัดใหญ่ 2009 พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 99.3 สอนเรื่องการล้างมือแก่เด็ก รองลงมาคือให้เด็กมีการล้างมือก่อนกินอาหารคิดเป็นร้อยละ 98.6 และแนะนำให้ผู้ปกครองให้เด็กอยู่บ้านถ้าเด็กมีอาการเป็นหวัดร้อยละ 95.8 แต่ในการเตรียมหน้ากากอนามัยไว้ให้เด็ก เป็นสิ่งที่ครูและผู้ดูแลเด็กปฏิบัติน้อยที่สุดแต่ยังเกินครึ่งของครูและผู้ดูแลเด็กทั้งหมด ในเรื่องการปฏิบัติเรื่องของการให้ความรู้พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดใหญ่ 2009 บุคคลที่ครูและผู้ดูแลเด็กพูดคุยมากที่สุดคือ ผู้ปกครองเด็ก คนในครอบครัวครูและผู้ดูแลเด็กด้วยกัน และเด็กที่ศูนย์เด็กเล็กคิดเป็นร้อยละ 85.9, ร้อยละ 81, ร้อยละ 76.8 และร้อยละ 76.1 ตามลำดับ จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการที่ครูและผู้ดูแลเด็กเล็กส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่อยู่ในระดับสูงส่งผลให้การปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดอยู่ในระดับดีด้วย โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่มีอาการไข้หวัดไม่ปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูและผู้ดูแลเด็กเล็กเป็นผู้ที่ต้องดูแลเด็กเล็กซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงของการเกิดโรค ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ ปราบดา ประภาศิริ⁽¹⁸⁾ ที่พบว่าประชาชนยังมีความเคยชินต่อการปฏิบัติตัวแบบเดิมอยู่ จึงทำให้ไม่พบการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันตนเองจากโรคไข้หวัดนกอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับการศึกษาของ ผ่องพรรณ เสาร์เขียว ที่ศึกษาความรู้และพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้หวัดนกของคณาน ในฟาร์มเลี้ยงไก่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองน้อย นอกจากนี้ยังไม่สอดคล้องกับผลสำรวจของเอแบคโพล⁽⁴⁾ ที่สำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ไข้หวัด 2009 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ใส่หน้ากาก เมื่ออยู่บนรถโดยสาร รถเมล์ รถแท็กซี่ร้อยละ 63.5 และเมื่ออยู่ในสถานที่ที่มีคนจำนวนมากไม่ใส่หน้ากากอนามัย ร้อยละ 63.2 อาจเป็นเพราะยังไม่

เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรค ในขณะที่การศึกษาของสุพิดา เย็นโพคา⁽¹⁸⁾ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลถึงพฤติกรรมในการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ของนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ในนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1-3 จำนวน 678 คน พบว่าความตระหนักรู้เกี่ยวกับไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 และแรงจูงใจในการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรค

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติกับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอเอชวัน เอ็นวัน 2009 ของครูและผู้ดูแลเด็กเล็ก

สำหรับด้านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติกับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอเอชวัน เอ็นวัน 2009 ของครูและผู้ดูแลเด็กเล็ก พบว่าความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวและทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัว ในขณะที่ทัศนคติมีความสัมพันธ์เชิงบวกความรู้เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ($r = .165$) สอดคล้องกับชชาติ เจริญสอน⁽²⁰⁾ ศึกษาความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้หวัดนกในเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกตำบลบ้านจำ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้หวัดนกมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับต่ำ ($r = 0.24, p = 0.05$)

การศึกษาในครั้งนี้สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับสูงและมีเจตคติอยู่ในระดับปานกลางแต่ในทางปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาด กลุ่มตัวอย่างสามารถปฏิบัติตัวได้ในระดับสูง ซึ่งทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 น้อยลง และศูนย์เด็กเล็กเป็นพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดและแพร่กระจายโรค ซึ่งในแต่ละศูนย์เด็กมีมาตรการ

ดำเนินงานของศูนย์เด็กเล็กน่ายุ่ที่เป็นแนวทางในการดูแลเด็กเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คะแนนปฏิบัติอยู่ในระดับสูง แต่หากเจตคติในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางอาจทำให้เกิดความไม่ยั่งยืนของการเกิดพฤติกรรม จากการศึกษาของ สุพิดา เย็นโพคา⁽¹⁴⁾ ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลถึงพฤติกรรมการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ของนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออกในนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1-3 จำนวน 678 คน พบว่ามีตัวแปร 5 ปัจจัย คือ ค่านิยมสุขภาพ การเปิดรับสื่อ อิทธิพลของครอบครัว ความตระหนักรู้เกี่ยวกับไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 และแรงจูงใจในการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคอาจทำให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้ ดังนั้นนอกจากมีความรู้ การปฏิบัติที่ดีแล้วควรให้ครูและผู้ดูแลเด็กเล็กมีเจตคติที่ดีในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค โดยอาจใช้วิธีการรณรงค์ร่วมทำโครงการให้กับครู และผู้ดูแลเด็กเล็ก โดยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนด้านเจตคติ หรือสนับสนุนความรู้ และส่งเสริมการปฏิบัติที่ต่อเนื่องร่วมกับมีสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อยับยั้งการแพร่ระบาดของโรค เพื่อให้เกิดทั้งความรู้ การปฏิบัติที่ถูกต้องและเจตคติที่ดีในการควบคุมป้องกันโรค

ข้อเสนอแนะ

1. องค์การภาครัฐควรสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอ เอชวันเอ็นวัน 2009
2. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้รับผิดชอบควรเตรียมความพร้อม โดยสร้างเจตคติที่ดีให้กับครูและผู้ดูแลเด็กเล็ก โดยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนด้านเจตคติ หรือสนับสนุนความรู้และส่งเสริมการปฏิบัติที่ต่อเนื่องมากขึ้น
3. งานวิจัยควรศึกษาวิธีการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ที่เกี่ยวกับผลดี ผลเสียของการปฏิบัติ

เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีในการปฏิบัติ

กิตติกรรมประกาศ: งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี

เอกสารอ้างอิง

1. WHO Pandemic (H1N1) 2009 [Internet]. 2009 [cited 2009 December 25] Available from: <http://www.who.int/csr/disease/swineflu/en/>.
2. สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ (เซช 1 เอ็น 1) 2009. (อินเทอร์เน็ต). กรุงเทพฯ: ม.ป.ป.(เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2552). เข้าถึงได้จาก <http://beid.ddc.moph.go.th/th/>.
3. ปิยนิษฐ์ ธรรมาภรณ์พิลาตและคณะ. ความสำคัญในการดำเนินการให้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ H1N1 2009. การประชุมแนวทางการดำเนินงานให้บริการวัคซีน ป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ใหม่ H1N1 2009, กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., 2552; 5-6.
4. เอบแคโพล. (2552). ความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ “ไข้หวัด2009”. (อินเทอร์เน็ต). กรุงเทพฯ: ม.ป.ป. (เข้าถึงเมื่อ 17 กรกฎาคม 2552). เข้าถึงได้จาก <http://www.ryta.com/slabcp/611212>.
5. คณะทำงานจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ (H1N1) 2009. คู่มือการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ (H1N1) 2009. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์สงเคราะห์องค์การทหารผ่านศึก, 2553.
6. สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางการป้องกันควบคุมโรคติดต่อในศูนย์เด็กเล็ก (สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554.
7. รวีวรรณ คำเงิน. พฤติกรรมควบคุมและ

- ป้องกันการติดเชื้อของผู้ดูแลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี; 2550
8. สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ผลสำรวจจำนวนผู้ดูแลศูนย์เด็กที่อยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี: ม.ป.ท.; 2551.
9. Bloom, B., Englehart, E. J., Furst, W. H., Hill, & Krathwohl, D. Taxonomy of Educational Objectives. The Classification of Educational Goals. Susan Faure Company Inc; 1956. 201–7.
10. พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร; 2540.
11. ชไมพร จินต์คนาพันธ์ และคณะ. ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ เอชวัน เอ็นวัน 2009 ของประชาชน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี; 2552.
12. ศิริวรรณ ภูสุวรรณ. ความรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก [วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต]. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2548.
13. ผ่องพรรณ เสาร์เขียว . ความรู้ พฤติกรรม การป้องกันโรคไข้หวัดนกของคนงานในฟาร์มเลี้ยงไก่ จังหวัดเชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต]. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2548.
14. โรงพยาบาลศิริราช. คำแนะนำสำหรับผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่. (อินเทอร์เน็ต). กรุงเทพฯ: มปป. (เข้าถึงเมื่อ 1 กรกฎาคม 2552). เข้าถึงได้จาก <http://www.en.mahidol.ac.th>.
15. Apichaya, S. et al. Knowledge, attitude, and practice of pandemic H1N1 influenza Prevention in Thailand. Bangkok: In press; 2009.
16. Mahajan, V. & Sainai, S.S. Knowledge, attitude, and practice regarding novel H1N1 (swine) flu among pediatricians of Chandigarh. Indian Pediatrics 2010; 47: 101–2.
17. Wisedjinda, L. et al. Knowledge, attitude, and practices concerning influenza H1N1 2009 among Thai medical students Bangkok: In press; 2009.
18. ปราปดา ประภาศิริ. ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตัวก่อนและหลังได้ยินข่าวเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกจังหวัดนครปฐม [การศึกษาค้นคว้าอิสระทางสาธารณสุข]. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2546.
19. สุพินยา เย็นโพคา. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ของนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพ ตะวันออก [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2553.
20. ชูชาติ เจริญสอน. ความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกในเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกตำบลบ้านจำ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี [วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต]. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2549.